

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

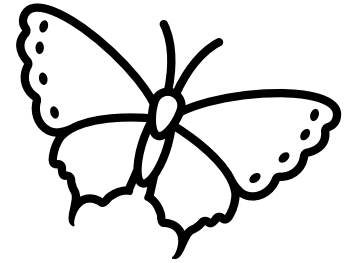
Miljöavtal 2023

Skötsel av jordbruksnatur och landskap

Meiju Tikkanen, NTM-centralen i Österbotten 13.4.2023

Avtal om skötsel av jordbruksnatur och landskap

- 5-årigt avtal (kräver inte miljöförbindelse)
- Avtalsperioden börjar 1.5 första avtalsåret och slutar 30.4
- Areal **minst 0,3 ha**
- Avtalsområdet ska vara i sökandens besittning hela avtalsperioden
- Avtal kan sökas för bl.a. strandbeten, skogsbeten, naturbeten, kantzoner
- Målsättning: främja/bevara naturens mångfald och landskap
- Åtgärder ska genomföras enligt skötselplan och bokföras

Ansökan 2023

- Till nya stödperioden är det möjligt att:
 - **Anpassa** det gamla avtalet: hålla gamla avtalet i kraft till avtalsperiodens slut och förbinda dig till dom nya stöd villkoren
 - **Avsluta** det gamla avtalet utan återindrivande
 - **Söka ett nytt** 5-årigt avtal enligt de nya villkoren
- Planen ska uppdateras (vid anpassning och nya avtal)
- Huvudsaklig skötsel ska vara **bete eller slåtter**
- Området ska vara **klar för bete 1.5.2023** (stängslad, möjliga grundröjningar gjorda)

Ansökan 2023

- Nya avtal kan sökas i Vipu-tjänsten **senast 15.6.2023**
- **Bilagor** till ansökan:
 - Arrendeavtal
 - Skötselplan
 - Om skiftena anmälas som nationellt/regionalt värdefulla: utlåtande om inventeringen
- Ansökan om utbetalning måste göras **årligen**, så att avtalet hålls ikraft

Sökanden

- Sökanden ska vara jordbrukare eller förening
- Åldersgräns minst 18 år
- Övre åldersgräns finns inte
- Uppfyller krav för **odlare**
- Om man vill ansöka om direkta stöd eller LFA ska man uppfylla kravet av **aktiv odlare**:
 - FO-nummer med jordbruk som huvudsaklig bransch (klass 01), samt moms skyldighet som primärproducent

ELLER:

- Gården har året före fått mindre än 5000 € i direkta stöd
- Mer än 5000 € = lämna in bevis på inkomster/utgifter från jordbruksverksamheten

Områden som kan godkännas till avtal

Ska skötas genom **bete eller slåtter**

- **Vårdbiotoper**: klippäng, torräng, äng, strandäng, löväng, hagmark, skogsbete eller hed som visar tydliga **tecken på tidigare betesdrift** eller användning av området för **produktion av foder** för boskap.
- **Naturbeten**: används för **produktion av foder** och klassas inte som en vårdbiotop i nuläget. Ska ha **natur- eller landskapsvärden** som skiljer sig från den övriga miljön och som **kan främjas genom bete eller slåtter** och ska ligga i jordbruksmiljön
 - **Kantzoner**: remsor mellan åker och skog (högst 20 m), åker och vatten (högst 20 m), åker och väg (högst 40 meter)
 - **Skogsholmar**: högst 1 ha, ska skötas med bete

Områden som kan godkännas till avtal

- Objekt som **främjar bevarandet av hotade arter** i jordbruksmiljö
- **Fornminnesobjekt** i jordbruksmiljö
- Objekt för vård av **kulturarv på landsbygden** som hör samman med långvarig markanvändning
- **Naturtyper enligt habitatdirektivet**, som har nytta av bete och/eller slåtter samt röjning
- **Natura 2000** områden eller andra viktiga områden

Områden som inte kan godkännas

- Områden som **inte har en klar förutsättning** för främjande av landskapet eller den biologiska mångfalden
 - Skogar där **virkesproduktion** viktigast
 - Skogar med **ensidig art- eller åldersstruktur**
 - Skogar där **fältskiktet** i huvudsak består av ris
 - Barrskogar utan **beteshistorik**
- Kantzoner och åkerholmar där man inte kan främja landskapet eller mångfalden

© Upe Nykänen

Områden som inte kan godkännas

- Gräsmattor och områden i trädgårds- eller parkanvändning
- Om det är enbart frågan om röjning
- Skötsel av lador
- Områden med högt rovdjurstryck
- Om området finansieras från annat håll
- Icke stöddugliga **naturliga områden** (över 0,01 ha eller syns på flygbilden): stora sternar, öppen berg, havtorsbuskar, vass, ris
- Alla byggnader, vattenområden, vägar etc.

Anmälan av avtalsskiften

- Miljöavtalsareal **permanent vall**
 - Naturbeten och ängar
 - Högst 50 träd per hektar
 - Minst 50 % vallväxter
 - Vass och starr duger inte
- Miljöavtal **trädbevuxen eller annan areal**
 - Skogsmark eller annat område
 - Flera än 50 träd per hektar
 - Kan finnas annat än vallväxter (vass, starr, enar)

Trädbevuxna områden (skogsbete, kantzoner, hagmarker)

- Ska finnas **mat för djuren** (ängs/gräsväxter)
- Ljusare öppningar
- Träden med varierande ålderstruktur och trädarter
- Ska finnas skärskilda naturvärden eller ladsnapsvärden som går att främjas med bete
- Finns tidigare beteshistori
- Röjningsavfall ska bortföras!

Trädbevuxna områden

Permanenta vallar

(ängsmarker, stradäng, öppet hagmark)

- Högst 50 träd/ha
- Minst 50 % vall/höväxter
- Över 0,01 ha icke stöddugliga områden ritas bort (t.ex. stora stenar)
- **Betetryck!**
- Slätter vid behov → slätteravfall ska alltid bortföras om inget annat har bestämts i skötselplan!

Strandbeten

- Permanent vall: minst 50 % vallväxter, vass och våta områden duger inte
- Målsättningen att få landskapet öppet till vattenkant
- **Vassrugg ska slåttas/krossas** före bete → istondsättning
- Obetat hög vass ska ritas utanför skiftet (bäst att stängsla ifrån)
- Viktigt med **tillräckligt betestryck** och tidigt betesgång (vid behov slåtter)
- Rätt djurart

Observera vid stödasökan

- **Alla avtalsområden:** rita bort stora enhetliga berg, skärskild steniga eller sandiga områden, byggnader, vägar, vattenområden etc.
- Området ska i huvudsak vara **växttäckt**
- Strandområden och holmar
 - **Medelvattenstånd** som skiftesgräns
 - **Slätter av gammal vass** före bete och vid behov under sommaren
- Permanent vall
 - Högst 50 träd/ha och minst 50 % vallväxter
 - Rita bort stora stenar, områdena med kraftigt vass, starr
- Kom ihåg att **meddela om eventuell mellanår** för bete

Stödsummor

Grundåtgärden bete eller slåtter

- Nationellt- eller regionalt viktiga områden 610 €/ha/år
- Andra områden 460 €/ha/år

Ettåriga åtgärder:

Röjning	450 €/ha/år
Stängsling	1500 €/ha/år
Rovdjursstängsel	2500 €/ha/år

Rovdjursstängsel → ska finnas bevis om att området finns i ett rovdjurområde (viltcentral)

Ettåriga åtgärder

- Kan sökas för gamla avtalsskiften som är med i ett nytt avtal **OM** behovet inte beror på misslyckad skötsel under tidigare perioden
- Ska vara **nämnda i skötselplanen** (planerad åtgärd, tidpunkt)
- Rökning och stängsling betalas endast ett år under avtalsperioden per samma jordbruksskifte → året då åtgärden genomförs
 - Kan ansökas vilket år som helst
 - Behov för slåtter/nytt stängsel kan inte basera på områdets/stängslets bristfällig skötsel
- Färdiga åtgärder kan dokumenteras och anmälas till NTM-central
- Om skötsel (bete, slåtter) inte har hunnit påbörja under första vegetationsperiod ska **avtalsstödet avslås**

Allmänna krav

- Inget tilläggsfoder
- Vitaminer och mineral kan ges
- Röjnings- och slätteravfall ska **bortföras**
- Avtalsskiften ska **frånstängslas** andra vallbeten
- **Djurtätheten** ska beräknas enligt tabell men det ska justeras så att betestrycket blir lämplig (ingen överbete/erosion eller för svag bete)
- Minsta stöddugliga skifte är 0,05 ha

Dubbelfinansiering

- Området restaureras med annan finansiering (t.ex. Helmi):
 - **Restaureringsarbetet ska vara slutfört 1.5**
 - Ska vara färdig för bete och andra årliga åtgärder senast 1.5
- Under avtalsperioden kan **vissa åtgärder** utföras med annan finansiering
 - Åtgärder som inte finns i skötselplan
 - Åtgärder som inte beror på brisfällig skötsel
 - Tilläggsåtgärder som t.ex. slätter av vass, gallring/röjning, fräsning av stubbar

Förbjudna åtgärder

- Bearbetning
- Gödsling
- Växtskyddsmedel
- Avverkning som inte nämns i skötselplanen
- Dikning

Skötselplan ska innehålla:

- **Skiftets uppgifter:** namn/nummer, areal och **planerade åtgärder** skiftevis eller per skötselhelheten och dess tidtabell
- Utredning om eventuell **dubbelfinansiering**
- En **beskrivning av området** och dess värden (mångfald/landskap)
- Beaktande av möjliga **naturskyddsområden** (begränsningar)
- Skötsel av **trädbestånd** på hela området: avverkning, röjning etc.
- **Betesdjur:** vilka djur (områdets lämplighet), djurantal, betesperiod, översikt
- Eventuella **mellanår** angående bete
- **Målsättningar:** skötselåtgärder ska utföras så att målsättningarna kan uppnås

Skötselplan ska innehålla:

- **Skiftets uppgifter:** namn/nummer, areal och **planerade åtgärder** skiftevis eller per skötselhelheten och dess tidtabell
- Utredning om eventuell **dubbelfinansiering**
- En **beskrivning av området** och dess värden (mångfald/landskap)
- Beaktande av möjliga **naturskyddsområden** (begränsningar)
- Skötsel av **trädbestånd** på hela området: avverkning, röjning etc.
- **Betesdjur:** vilka djur (områdets lämplighet), djurantal, betesperiod, översikt
- Eventuella **mellanår** angående bete
- **Målsättningar:** skötselåtgärder ska utföras så att målsättningarna kan uppnås

Administrativa övervakningar

- Alla avtalsskiften ska genomgå (2023 och 2024)
- Skiften med 1-åriga åtgärder prioriteras samt nya områden
- **Det som kontrolleras:**
 - Areal och skiftesgränser (icke stöddugliga arealer, havsnivå, stängsling etc.)
 - Skötsel
 - Åtgärder och skötselplan → möjliga ändringar
- Fältkontrollen anmälas högst 14 dygn före
- **Rådgivande** → för att undvika brister i framtiden

Kontaktuppgifter

Vasa:

Meiju Tikkanen

0295 028 576

Meiju.tikkanen@ely-keskus.fi

Dennis Jakobsson

050 3961442

Dennis.jakobsson@ntm-centralen.fi

Karleby:

Lars Björkgård

0295 028 540

lars.bjorkgard@ntm-centralen.fi

Heidi Häggblom

0295 016 417

heidi.haggblom@ely-keskus.fi

Tack och bra fortsättning till våren!

Meiju Tikkanen 11.1.2023 |

